

КОНТРОЛІНГ: ЙОГО ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

В даній роботі розглянути поняття та сутність контролінгу з позиції різних науковців та інструментарій його впровадження на підприємстві.

Ключові слова: контролінг, складові контролінгу, етапи, інструментарій, методи.

Annotation:

In this paper, consider the concept and essence of controlling from the standpoint of different scholars and the tools for its implementation at the enterprise.

Keywords: controlling, controlling components, stages, tools, methods.

У деяких літературних джерелах під поняттям «контролінг» розуміють виключно контроль або управлінський облік (management accounting) [1]. Таке тлумачення контролінгу є неповним, оскільки і контроль, і управлінський облік є лише окремими функціями контролінгу. Контролінг у сучасній економічній теорії і практиці - складне синтезоване поняття, що має багато різних визначень. Наприклад, Альбрехт Дейлі і Беата Штайгмайер розглядають контролінг як предмет діяльності будь-якого менеджера незалежно від займаної їм ступеня в ієрархічній градації Управління організацією [2]. У Німеччині під контролінгом часто розуміють систему обліку й аналізу витрат і результатів фінансово-господарської діяльності підприємства [3]. Один з найбільших фахівців в області контролінгу Д. Хан у своїй концепції контролінгу перше місце відводить задачам загально-фірмового планування і контролю результатів на базі інформації внутрішнього виробничого обліку [4]. По американській концепції (Financial Executives Institute - FEI) до задач контролера відносяться внутрішньо-фірмове планування, складання звітів про виконання планів, консультивання, розробка податкової політики, складання звітів для державних служб, ревізія, народногосподарські дослідження [5]. Таким чином, контролінг узагальнює у собі поняття багатьох елементів управління [6].

У визначенні даний термін поєднує дві складові: контролінг як філософія (концепція) і контролінг як інструмент [7]:

1. Контролінг - філософія і спосіб мислення керівників, орієнтовані на ефективне використання ресурсів і розвиток підприємства (організації) у довгостроковій перспективі.

2. Контролінг - орієнтована на досягнення цілей інтегрована система інформаційно-аналітичної і методичної підтримки керівників у процесі планування, контролю, аналізу і прийняття управлінських рішень по усіх функціональних сферах діяльності підприємства.

Одним з найбільш ефективних в умовах обмеженості ресурсів механізмом упровадження контролінгу є поетапна зміна інформаційних і керуючих потоків підприємства [1, 6]. Його застосування означає послідовне проведення ряду кроків, ефективність кожного з яких можна оцінити відразу після здійснення.

Тут умовно можна виділити чотири етапи [1]:

1. цілеспрямованість;
2. впровадження на підприємстві управлінського обліку і звітності;
3. впровадження процедур планування;
4. впровадження процедур і механізмів контролю.

До загальнонаукових методів контролінгу відносяться методи досліджень окремих систем: планування, обліку, аналізу, управління, статистики, кібернетики, інформатики. Враховуючи складність системи контролінгу, його предмет вивчається всім арсеналом способів і прийомів тих наук, які пов'язані з вказаною системою.

Отже, контролінг слід розуміти як особливу функцію управління, яка поєднує та спрямовує основні функції управління діяльністю підприємства з метою досягнення оперативних (поточних) і стратегічних цілей на основі наданої інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Калайтан Т.В. Контролінг. Навчальний посібник / Т.В. Калайтан. – Л.: Новий Світ-2000, 2010. – 252 с.
2. Дейлі А. Практикум контролінгу / А. Дайте. – М.: Финансы и статистика, 2011. – 248 с.
3. Фольмут Х. Инструменты контролинга от А до Я. / Х. Фольмут. – Пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 2011. – 288 с.
4. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контролингу / Д. Хан. – Пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 2015. – 800 с.
5. Килимнюк В. Еволюція контролінгу. Його місце та роль в економіці підприємства / Килимнюк В. // Економіст, 2014. – №1. – С.48-50.
6. Пушкар М.С. Контролінг: монографія / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Економічна думка, 2017. – 146 с.
7. Парницька Н. Я. Контролінг в системі стратегічного управління / Парницька Н. Я. // Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 95 с.

Цирульніков Володимир Сергійович - студент групи МОп -14б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Нікіфорова Лілія Олександрівна** - к.е.н., доцент каф. ЕПВМ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Tsyrulnikov Volodymyr S. - student of Management and Information Security Faculty of Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa.

Supervisor: **Nikiforova Liliya Oleksandrivna** – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Business Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa.